

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 22α Μαρτίου 1975

Πρὸς

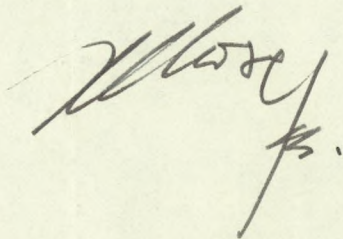
τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας

Πανεπιστημίου ΙΟ

Ἐνταῦθα

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω προκαταρκτικὴν ἔκθεσιν ἐργασιῶν συντηρήσεως καὶ ἀναστηλώσεως εἰς τὴν Νέαν Μονὴν Χίου καὶ νὰ παρακαλέσω ὅπως τὴν διαβιβάσετε εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐφορεῖαν Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων, προκειμένου ἐκεῖθεν νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Συμβούλιον.

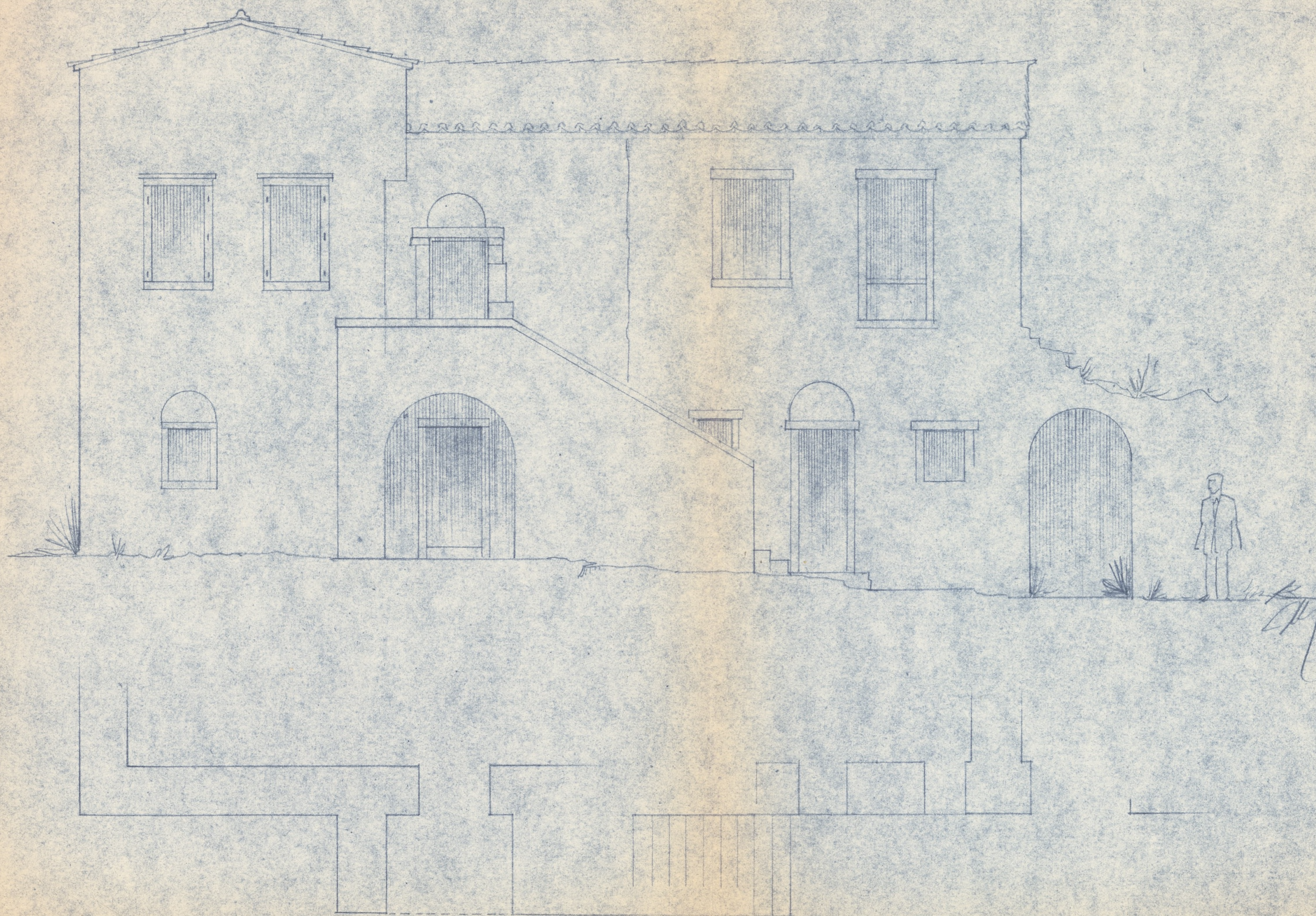
Μετά τιμῆς

ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΧΙΟΥ. ΚΕΛΛΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ.

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΕΩΣ.

ΚΑΙΜΑ ± 1:50

27 OKT. 1975

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΜΟΝΗΝ ΧΙΟΥ.

Εἰσαγωγή.

Ἡ Νέα Μονή Χίου ἂν καί εἶναι ἐν ἐκ τῶν διεθνoῦς προβολῆς μνημείων τῆς χώρας, εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν μᾶλλον κακὴν ἀπὸ πλευρᾶς διατηρήσεως καὶ κυρίως ἀναδείξεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτῆς ἐνδιαφέροντος.

Διὰ τῆς παρούσης προκαταρκτικῆς ἐκθέσεως ἀποσκοπεῖται μίᾳ πρώτῃ καταγραφῇ τῶν προβλημάτων τῆς Μονῆς προκειμένου νά γίνῃ ἀφ' ἐνός γενικὸς προγραμματισμὸς μακροχρονίων ἐργασιῶν συντηρήσεως, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἱεράρχησις μερικῶν οὐσιαστικῶν ἔργων εἰς τρόπον ὥστε νά ἀξιοποιηθῇ κατὰ τὸν βέλτιστον τρόπον ἡ δωρεὰ τοῦ κ. Ἀντωνίου Χανδρῆ ἡ γενομένη μέσφ τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας, πρὸ ἐνός ἔτους.

Διευκρινίζεται ὅτι ἡ ἀνά χειρας ἐκθεσις δέν ἀποτελεῖ μελέτην, οὐδέ κανὲν προμελέτην ἀλλὰ ἀπλῶς ἀνάλυσιν τῶν προβλημάτων ἡ ὁποία θά ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Ἐφορείαν Ἀρχαιοτήτων καὶ τὸ Στὸν Ἀρχαιολογικὸν Συμβούλιον νά καθορίσουν μίαν γενικότεραν πολιτικὴν διὰ τὰ μνημεῖα τῆς Νέας Μονῆς, καὶ νά καθορίσουν τὴν προτεραιότητα καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν μελετῶν.

I. Τὸ Καθολικόν.

Ἡ κεντρικὴ ἐκκλησία τῆς Νέας Μονῆς, μόναδική διὰ τὴν τοπογραφίαν καὶ μορφολογίαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς της, καὶ κοσμουμένη με φηφιδωτὰ μεγίστης ἀξίας εὐρίσκεται εἰς συνεχῆ χρῆσιν ὑπὸ τῶν ἐκεῖ μοναζουσῶν. Ἄν καὶ ἔχει ὑποστῇ σημαντικὰς ζημίας κυρίως κατὰ τὸν σεισμόν τοῦ 1881 (πρῶσις τοῦ ἀρχικοῦ τροῦλλου, ἀλλοίωσις τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κυρίως ναοῦ) διατηρεῖται εἰς καλὴν σχετικῶς κατάστασιν, Δυνάμεθα νά διακρίνωμεν τέσσαρας ομάδας ἐργασιῶν διὰ τὸ καθολικόν: α) Ἐργασίας συντηρήσεως, β) Ἐργασίας ἀποκαταστάσεως, γ) Ἐργασίας εἰς τὸν φηφιδωτὸν διάκοσμον καὶ δ) Ἐγκαταστάσεις.

α) Εἰς τὰς ἐργασίας συντηρήσεως ἐντάσσονται:

1. Στερέωσις τῶν ἐξωτερικῶν κρηπίδων, πεζουλίων καὶ τοῦ σημαντῆρος.
2. Γενικὴ ἐπισκευὴ ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων τοῦ ναοῦ, περιλαμβάνουσα ἀπόξεσιν ὅλων τῶν ἀποσθρωθέντων τμημάτων, ἀποκατάστασιν τῶν μαρμαροκονια-

μάτων συμπεριλαμβανομένων των θέσεων όπου είχαν άλλοτε αφαιρεθῇ, καί γενικόν ασβεστοχρωματισμόν.

3. Ἐπισκευὴ ὅλων τῶν ἐσωτερικῶν ἐπιχρισμάτων.
4. Τοποθέτησις πέντε ὑδρορροῶν εἰς τὴν στέγην.
5. Ἐπισκευὴ ξυλίων ἐσωτερικῶν κουφωμάτων.
6. Χρωματισμοὶ ὅλων τῶν κιγκλιδωμάτων εἰς τάπαράθυρα.
7. Στερέωσις τῶν τῶν κωδωνοστασίου.

β) Εἰς τὰς ἐργασίας ἀποκαταστάσεως ἐντάσσονται:

1. Ἀποκαταστάσεις τῶν μαρμαρίνων δαπέδων. Ἀφαίρεσις τῶν κακοτέχνων νεωτερικῶν συμπληρώσεων καθὼς καὶ τῶν πλακιδίων κουζίνας τοῦ ἱεροῦ βήματος. Μεθοδικὴ ἀποκατάστασις τῶν διαχώρων καὶ τῶν ταινιῶν αἱ ὁποῖαι τὰ περιβάλλουν, εἴτε διὰ μαρμάρων ὁμοιοχρῶμων εἴτε διὰ καταλλήλου κονίας.
2. Ἀποκατάστασις τῆς ὀρθομαρμαρώσεως. Συγκέντρωσις καὶ μελέτη τῶν εἰς διάφορα σημεῖα ἐνσωματωθεισῶν ἢ ἐγκαταλελειμμένων πλακῶν ἐγγράμου μαρμάρου προερχομένων ἀπὸ τὰς ὀρθομαρμαρώσεις. Ἐπανατοποθέτησις, κατὰ περίπτωσιν συμπλήρωσις μὲ νέας πλάκας.
3. Ἀποκατάστασις τοῦ μαρμαρίνου τέμπλου. Ἀφαίρεσις τοῦ νεωτερικοῦ καὶ μορφολογικῶς ἀσυμβιβάστου μὲ τὸν ἐσωτερικόν χώρον τοῦ ναοῦ, τέμπλου. Ἀνακατασκευὴ τοῦ ἀρχικοῦ βάσει τῶν διασωθέντων στοιχείων.
4. Ἀποκατάστασις ἐλαφρᾶς μεταλλικῆς κλίμακος ἀνάδου εἰς τὸ κωδωνοστάσιον.
5. Ἀποκατάστασις τῶν δύο διλόβων καὶ τῶν δύο μονολόβων παραθύρων τοῦ κυρίως ναοῦ. Τὰ ἐν λόγῳ ἀνοίγματα ἔχουν διαπλατυνθῇ τὸν ἰθὺν αἰῶνα καὶ ἀλλοιώνουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου.

γ) Εἰς τὰς ἐργασίας τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν ψηφιδωτὸν διάκοσμον περιλαμβάνονται:

1. Ὁλοκλήρωσις τῆς στερεώσεως τῶν ψηφιδωτῶν.
2. Ὁλοκλήρωσις τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ψηφιδωτῶν.
3. Χρωματισμὸς δι' οὐδετέρων χρωμάτων, ὅλων τῶν ἐπιφανειῶν ἐπιχρίσματος εἰς τὰς θέσεις ὅπου τὰ ψηφιδωτά ἔχουν ἀποπέσει.

δ) Εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις περιλαμβάνεται τοποθέτησις δικτύου ἡλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ φωτιστικῶν σωμάτων, κατόπιν εἰδικῆς μελέτης.

Πρὸ πάσης ἄλλης ἐργασίας ὅμως, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος ἡ ἀφαίρεσις ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν τοῦ καθολικοῦ πλήθους ἐπίπλων καὶ σκευῶν τὰ ὁποῖα μὴ ἐναρμονιζόμενα μορφολογικῶς καὶ αἰσθητικῶς μὲ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν τῆς ἐκ-

κλησίας, μειώνουν κατά τρόπον σαφή τήν μνημειακήν αὐτῆς ὑπόστασιν. Πρόκειται διὰ θερμάστρας πετρελαίου, στασίδια, κοινά καθίσματα, νεωτερικὰς εἰκόνας, κ.τ.λ. Με-
ρικὰ ἀπὸ τὰ ἐν τῇ καθολικῇ ἀντικείμενα (ἐπισκοπικὸς θρόνος, μανουάλια, ἀργυροῦς
πολυέλαιος, ἔργα κεντητικῆς ἐντὸς πλαισίων) παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον ὡς καλὰ ἔργα
τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, καὶ ἐπιβάλλεται νὰ διατηρηθοῦν καὶ νὰ ἐκτεθοῦν εἰς
ἄλλον χώρον.

2. Ὁ ναὸς τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ μικρὸς νεωτερικὸς ναὸς τοῦ Σταυροῦ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Μονῆς παρουσιάζει
ρήγματα λίαν σοβαρά εἰς τὰ τέξα καὶ τοὺς θόλους του. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς
τῆς κακῆς κατασκευῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ἰδιομόρφου τρόπου στηρίξεως τοῦ τρούλλου
του, ἡ κατάστασις τοῦ μνημείου χαρακτηρίζεται ὡς λίαν σοβαρά. Ἀπαιτεῖται ἄμεσος
στερέωσις του (ἀντικατάστασις τῶν σιδηρῶν ἐγκυστήρων, ἴσως ἀντηρίδες, ἀρμολογήμα-
τα, ἀπόφραξις ρηγμάτων κ.τ.λ.).

3. Τράπεζα.

Ἡ Μοναστηριακὴ Τράπεζα ἔχει ἀνάγκην γενικῆς ἐπισκευῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ της,
ἥτοι:

- α) Ἀπόξεσιν τῶν σεσαθρωμένων ἐπιχρισμάτων, καὶ ἀνακατασκευὴν αὐτῶν κατὰ τό-
πους.
- β) Ὑδροχρωματισμόν.
- γ) Ἐνδεχομένως ἐγκατάστασιν δικτύου ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.
- δ) Ἐπισκευὴν τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης μαρμαροθετημάτων.

4. Περὶβολος.

Ὁ ἐξωτερικὸς μανδρότοιχος τῆς Μονῆς ἔχει καταρρεῦσαι εἰς δύο σημεῖα. Ἐπι-
βάλλεται ἡ ἀνακατασκευὴ του μὲ τοὺς ἐκεῖ ὑπάρχοντας παλαιοὺς λίθους (τοιχοποιῖα
27 μ. κυβικῶν περίπου).

5. Κελλία.

Μέγας ἀριθμὸς κελλίων ὥζομένων εἰς ἐρειπιώδη κατάστασιν εἰς τὴν νοτίαν πλευ-

ράν τῆς μονῆς δημιουργεῖ προβλήματα διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ὅλου μνημειακοῦ συγκροτήματος. Ἀπολύτως ἀπαραίτητος θεωρεῖται ἡ συντήρησις τῆς ὁφείας (γενικὴ στερέωσις ἀνωφλίων καὶ τοίχων, ἐπισκευὴ ξυλίνων θυρῶν καὶ παραθύρων κ.τ.λ.), ἡ ἀποκατάστασις ὅμως τοῦ συνόλου παραμένει προβληματικὴ καὶ τοῦτο διότι ἀφ' ἑνὸς θὰ εἶναι ἄκρως δαπανηρὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ὁδηγήσῃ ἐνδεχομένως εἰς χρήσεις μὴ ἐπιθυμητάς εἰς ἄμεσον γειτνίσασιν πρὸς τὸ μνημεῖον. Ἡ φύσις τῶν χώρων τῆς νοτίας αὐτῆς πτέρυγος τῶν κελλίων τὰ καθιστᾷ ἀκατάλληλα διὰ τὴν ὀργάνωσιν ἐκθέσεως ἀντικειμένων.

Τὸ διῶραφον οἶκημα (κελλίον) πρὸς Ἀυσμὰς τοῦ Καθολικοῦ εὐρισκόμενον καὶ αὐτὸ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, διὰ λόγους κυρίως ἐμφανίσεως ἐπιβάλλεται νὰ ἀποκατασταθῇ. Προτείνεται ἡ ἐπισκευὴ τῆς κλίμακος (μέ κυλινδρικήν θόλον ὑποβαστάζοντα τὸν ἐξώστην), στερέωσις θόλων καὶ σταυροθολίων εἰς τὸ ἰσόγειον, ἀποκατάστασις τῶν τοίχων, κάλυψις διὰ πλακῶς ἐξ ὑπλισμένου σκυροδέματος, ἀναπεράσεις, ἀποκατάστασις ὁλῶν τῶν ἀνοιγμάτων, κατασκευὴ ἐσωτερικῶν ἐπιχρισμάτων κ.τ.λ. Ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Χίου προτείνεται ἡ διαμόρφωσις μικροῦ τινος χώρου τοῦ ἰσογείου εἰς παρεκκλήσιον.

6. Αὐλὴ τῆς Μονῆς.

Ἀνατολικῶς τοῦ Καθολικοῦ καὶ εἰς ἔκτασιν 15Χ15 μέτρων περίπου ὁ χώρος εἶναι παντελῶς ἀδιαμόρφωτος, μέ ἐρείπια παλαιῶν κελλίων, σωροὺς χωμάτων κ.τ.λ. Ἀποκλεισμένης τῆς ἀνεγέρσεως κτηρίου τινὸς εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, προτείνεται ἡ διαμόρφωσις ἡ ὁποία περιλαμβάνει: α) Τὴν ἀνέγερσιν ἀναλημματικοῦ τοίχου ὕψους 2 καὶ μήκους 3 μέτρων, β) Τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν γαιῶν, γ) Τὴν διαμόρφωσιν τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ ξενῶνος, δ) Τὴν μερικὴν πλακόστρωσιν τοῦ χώρου, ε) Τὴν φύτευσιν αὐτοῦ καὶ στ) Τὴν τοποθέτησιν ξυλίνων καθισμάτων (πάγκων) πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς θέας.

7. Κήπος.

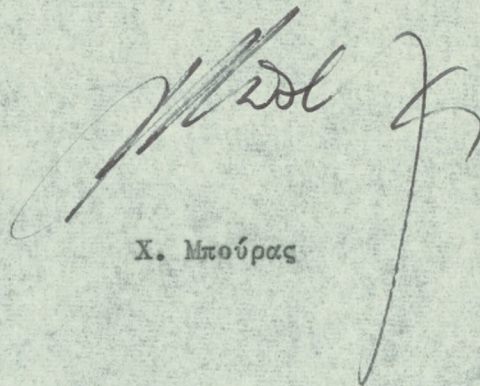
Προτείνεται ὑπὸ τῆς Μονῆς ἡ διαμόρφωσις κήπου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ξενῶνος, διὰ τῆς περιφράξεως ἐπιφανείας 8,10Χ13,10 μ., φυτεύσεως κ.τ.λ.

8. Μουσεῖον.

Προκειμένου νὰ ἐκτεθοῦν ἐντὸς τῆς Μονῆς γλυπτὰ, σκευὴ καὶ ἀντικείμενα, καὶ κυρίως νὰ ἀπελευθερωθῇ τὸ καθολικὸν ἀπὸ τὰ παντοειδῆ ἀπάδοντα πρὸς τὸ μνημειακὸν του ὕψος στοιχεῖα, θεωρεῖται ἀπολύτως ἀπαραίτητος, ἡ ἀνέγερσις αἰθούσης, μικροῦ ὕψους καὶ ἐμβαδοῦ 100-120 τετραγωνικῶν μέτρων. Ὁ προσφερόμενος χώρος, ἀριστερὰ

τῶ εἰσερχομένῳ εἰς τὴν Μονήν καὶ ἐν ἐπεκτάσει πρὸς τὴν κελλία τῆς βορείας πλευ-
ρᾶς, δύναται ὑπὸ καταλλήλους συνθήκας νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ὁ συντάξας τὴν *Εκθεσιν

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'X. Mπούρας', with a long, sweeping vertical stroke extending downwards from the right side of the signature.

X. Μπούρας

Καρ. Μπούρας
'Ιοφώντος 25
'Αθήναι τ.τ.516

Received	✓
Date	21/1/76

ΑΠ.9

'Αθήνα, 19 'Ιανουαρίου 1976

Πρός
τὴν 'Ελληνικὴν 'Εταιρεία
'Ενταῦθα

Σᾶς ὑποβάλλω προμελέτη γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ κελιοῦ τῆς Νέας Μονῆς τῆς Χίου σὲ οἰκλοῦν. Περιλαμβάνει ἔκθεση καὶ τέσσαρα πρόχειρα σχέδια.

Παρακαλῶ διαβιβάστε τὴ μία σειρά τῆς προμελέτης στὴν ἀρμοδία Δ' Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, προκειμένου νὰ εἰσαχθῇ στὸ Ἀρχαιολογικὸ Συμβούλιο καὶ νὰ ἐγκριθῇ.

Παρακαλῶ ἐπίσης νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν ἴδια Ἐφορεία νὰ δοθοῦν (σὲ συνεννόη-
ση μὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη τῆς Χίου) λύσεις γιὰ τὰ ἐξῆς δύο προβλήματα:

1. Μεταφορᾶς τοῦ μαρμαρίνου τέμπλου τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς σὲ ἄλλη θέ-
ση, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀναστήλωσις τοῦ ἀρχικοῦ τέμπλου καὶ

2. Διακοπῆς τῆς λειτουργίας τοῦ καθολικοῦ ἀπὸ τὸν προσεχῆ 'Ιούλιο προ-
κειμένου νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ σημερινὸ δάπεδο τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἐρευνηθοῦν τὰ
λεῖφανα τοῦ ἀρχικοῦ (μαρμαρίνου) δαπέδου καὶ γίνῃ ἡ σχετικὴ ἀποκατάστασις.

Μετά τιμῆς

ΠΡΟΜΕΛΕΤΗ

ἀποκαταστάσεως τοῦ διωρόφου κελλίου πρὸς
Δυσμὰς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Νέας Μονῆς Χίου

Εἰς τὴν προκαταρκτικὴν ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐργασιῶν συντηρήσεως καὶ ἀναστηλώσεως τῆς ἐν Χίῳ Νέας Μονῆς, εἶχεν συμπεριληφθῇ καὶ ἡ πρότασις ἀποκαταστάσεως τοῦ διωρόφου οἰκήματος (κελλίου) τὸ ὁποῖον ὑφούται δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ καθολικοῦ.

Ἡ ὡς ἄνω πρότασις ἐγένετο κατ' ἀρχὴν δεκτὴ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου.

Ι. Αἰτιολόγησις τῆς ἐπεμβάσεως

Ὁ σπουδαιότερος ἴσως ἀπὸ τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν τὴν ἐπέμβασιν εἰς τὸ κελλίον εἶναι ἡ ἄρσις τῆς ἀσχημίας εἰς καίριον σημεῖον τοῦ μοναστηριακοῦ περιβάλου. Τὸ κτίσμα παραμορφωθὲν παλαιότερον, εἶναι σήμερον ἡμιερείπωμένον. Δημιουργεῖ λίαν δυσάρεστον ἐντύπωσιν εἰς ἅμασον γειτνίαςιν πρὸς τὸ καθολικὸν μὲ τὰ χαίνοντα ἀνοίγματα τοῦ καὶ τὴν κατεστραμμένην στέγην του. Εἶναι ἄλλωστε βέβαιον ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας τὸ κτίσμα συνεχῶς καταστρέφεται ἀπὸ τὰ ὄμβρια ὕδατα καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ στέγασίς του προκειμένου νὰ ἀρθῇ ἡ ἐτοιμοροπία του καὶ νὰ διατηρηθῇ.

Ἡ θέσις τοῦ κελλίου, κλησιέστατα πρὸς τὸ καθολικὸν καὶ τὴν εἴσοδον τῆς μονῆς, καθιστοῦν τοῦτο πολύτιμον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν χρήσεων σχετικῶν πρὸς τοὺς ἐπισκέπτας τῆς Μονῆς καὶ τὴν προβολὴν τῶν μνημείων της, διὰ καταλλήλου διαμορφώσεως τοῦ ὀρόφου θὰ ἠδύναντο νὰ προκύβουν δύο ἐνιαῖοι χῶροι, διαστάσεων 4,5 X 8,00 μέτρων καὶ 3,5 X 10,0 μέτρων περίπου, οἱ ὁποῖοι νὰ δώσουν λύσιν εἰς τὸ ὀξὺ πρόβλημα τῆς ἐκθέσεως τῶν διαφόρων κειμηλίων, σκευῶν, εἰκόνων κ.τ.λ. τὰ ὁποῖα σήμερον ἐκτίθενται (ὑπὸ δυσμενεῖς ἀπὸ καθε πλευρᾶς συνθήκας) ἐντὸς τοῦ καθολικοῦ. Εἶναι δυνατόν δηλαδή ἐντός τοῦ ἀναστηλουμένου παλαιοῦ οἰκήματος νὰ ἐξυπηρετηθοῦν χρήσεις αἱ ὁποῖαι ἄλλως θεραπευόμεναι θὰ ἀπῆτουν ἔξοδα δυσαναλόγως μεγαλύτερα καὶ ὁπωσδήποτε θὰ προσεκάλουν ἀλλοίωσιν εἰς τὸν χῶρον τῆς Μονῆς.

2. Ἡ σημερινή κατάσταση τοῦ κτηρίου

Τό κελλίον ἔχει ἰσόγειον καὶ ὄροφον. Οἱ χώροι τοῦ ἰσογείου καλύπτονται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ θόλους, ἐνῷ ὁ ὄροφος (ὁ ὁποῖος εἶναι προσκελᾶσιμος ἀπὸ λιθίνην ἐξωτερικὴν κλίμακα) εἶναι ξυλόστεγος.

Εἶναι προφανές ὅτι τό κτήριο δέν ἔχει ἐνιαίαν κατασκευὴν καὶ ὅτι προήλθε δυναμικῶς ἀπὸ ἐπανειλημμένας ἐπισκευάς, διασκευάς καὶ ἀνοικοδομήσεις. Οὕτω, ἐνῷ τὰ κάτω μέρη τῶν τοίχων ἐνθυμίζουν τὰς συνήθεις εἰς τὴν μονὴν κατασκευάς τοῦ Ι7ου ἢ Ι8ου αἰῶνος, μέγα μέρος τοῦ ὀρόφου ἔχει ἀνεγερθῆ μετὰ τὸν σεισμόν τοῦ 1881. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἰσογείου εἶναι κατακερματισμένη εἰς πολλὰ μικρά θολοσκεπῇ δωμάτια τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἐχρησίμευον ὡς ἀποθήκαι. Ἡ μελλοντικὴ αὐτῶν χρῆσις παραμένει προβληματικὴ.

Τό ἐξεταζόμενον κελλίον ἔχει τὰ φέροντα κατακόρυφα στοιχεῖα ἐκ λιθοδομῆς, ἢ ὁποῖα μένει ἐξωτερικῶς ἐμφανής. Οἱ θόλοι τῶν ἰσογείου (κυλινδρικοί καὶ καμάραι καὶ μοναστηριακοὶ θόλοι) ἔχουν κτισθῇ ὡς συνήθως ἐν Χρῷ διὰ πλακοειδῶν λίθων ἐπὶ ξυλοτύπων καὶ ἔχουν μικρά ἀνοίγματα καὶ βαρεῖαν ἐμφάνισιν. Διατηροῦνται εἰς σχετικῶς καλὴν κατάστασιν: παρουσιάζουν μὲν ρωγμὰς καὶ ρήγματα δέν ἔχουν ὅμως παραμορφωθῆ σοβαρῶς ἀπὸ πλαγίας ὑποχωρήσεις. Σιδηροὶ ἐλκυστήρες, ἐν πολλοῖς ὀξειδωμένοι σήμερον, ἐνισχύουν τοὺς θόλους καὶ τοὺς τοίχους τοῦ ὀρόφου.

Εἰς τὸν ὄροφον ἡ στέγη κατὰ μέγα μέρος ἔχει καταπέσει. Διατηρεῖται εἰς τό πρὸς νότον τμήμα τοῦ κτηρίου πλὴν ὅμως εὐρισκομένη εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπισκευασθῇ. Εἰς τό τμήμα τοῦτο ἡ στέγη ἐμφανίζεται μονοκλινῆς κατόπιν μεταγενεστέρως τινος ἐπισκευῆς ἀρχικῶς ὅμως θὰ ἦτο δικλινὴς ἢ τετρακλινὴς, εἰς τὴν εὐθὺς μετὰ τό 1881 τουλάχιστον περίοδον (εἰς τὴν φάσιν τοῦ Ι8ου αἰῶνος, ὡς πιστοποιεῖται ἐκ τοῦ σκαριφήματος BARSKIJ, ἅπαντα τὰ κελλία τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, ἐκαλύπτοντο διὰ τετρακλινοῦς ὀξυκορύφου στέγης, συνήθους κατὰ τὴν Γενουατοκρατίαν ἐν Χρῷ τύπου "τραβάνα").

Τό κτιστὸν κλιμακοστάσιον ἔχει τελείως παραμορφωθῇ. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς κυλινδρικῆς καμάρας (ἢ ὁποῖα διεγράφετο δι' ὠραίου τόξου εἰς τὴν πρόσοφιν) κατασκευάσθη ἀκαλαίσθητος κλᾶξ ἐξ ὀπλισμένου σκυροδέματος, ἀθλίως ἐμφανίσσεως, ἐπικινδύνως ἐτοιμόρροκος σήμερον. Αἱ βαθμίδες τῆς κλίμακος χρῆζουν σοβαρᾶς ἐπισκευῆς.

Τὰ ἀνοίγματα τοῦ κτηρίου εἶναι ὀρθογώνια, μὲ ὑπερκείμενα ἀνακουφιστικά τόξα. Κατὰ κανόνα φέρουν πλαίσια ἐκ τοῦ γνωστοῦ πυρολίθου τῶν θυμιατῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστρέφοντο ἐξωτερικῶς τὰ ἐξώφυλλα τῶν παραθύρων καὶ ἐσωτε-

ρικώς τὰ υαλοστάσια. Εἰς τρία τουλάχιστον ἀνοίγματα ἔχουν ἀφαιρεθῇ ἡ θραυσθῇ τὰ πλαίσια μέ λίσαν δυσμενῇ ἀποτελέσματα. Τὰ ξύλινα φύλλα τῶν ἀνοιγμάτων, ἔχουν καταστραφῇ, ἢ εὐρίσκονται εἰς πολύ κακὴν κατάστασιν.

Τὰ ἐσωτερικὰ ἐπιχρίσματα τοῦ κελλίου ἔχουν ἐν πολλοῖς καταπέσει. Δέν ὑφίστανται ἐγκαταστάσεις εἰς τὸ κτήριο.

3. Δι' ἀπαιτούμενα νὰ γίνουν ἐργασίαι

Προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπάρκεια τῆς φεροῦσης πρὸ δαπέδον κατασκευῆς ἀπαταῖται ἡ στερέωσις τῶν θόλων τοῦ ἰσολοίου. Πρὸς τοῦτο δεόν ὅπως ἀφαιρεθοῦν τὰ ὑπερκεείμενα δάπεδα, ἀποκαλυφθοῦν τὰ ἐξωρράχια τῶν θόλων καὶ γίνῃ συστηματικὴ αὐτῶν στερέωσις διὰ σιμεντοκονίας καὶ σιμεντενέσεων ἄνωθεν. Οἱ σιδηροὶ ἐλκυστήρες θὰ ἀντικατασταθοῦν εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεταζόμενοι κριθοῦν ἀνεπαρκεῖς ἢ θὰ συντηρηθοῦν καταλλήλως. Τῆς στερεώσεως τῶν θόλων θὰ ἐπακολουθήσῃ διάστρωσις διὰ κισσηροδέματος καὶ διαμόρφωσις νέου δαπέδου εἰς ἐνιαίαν στάθμην.

Οἱ τοῖχοι τοῦ ὀρόφου ἐπιβάλλεται ὅπως στερεωθοῦν προκειμένου νὰ δεχθοῦν τὰ βάρη τῆς νέας καλῶσεως. Αὕτη θὰ πραγματοποιηθῇ διὰ πλακοῦ ἐξ ἀπλισμένου σκυροδέματος, ὅπως ἀφανοῦς ἔξωθεν, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ διαμορφωθῇ ἡ κεκλιμένη στέγη διὰ κισσηροδέματος ἢ διὰ ξυλίνης ἢ διὰ μεταλλικῆς κατασκευῆς. Τῆς ἐργασίας θὰ προηγηθῇ ἀφ' ἐνός διαμόρφωσις ἐσωτερικῆς δοκοῦ (CHAINAGE) καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀποκατάστασις τῆς ὀφείας εἰς τὸ πρὸς νότον τμήμα της, τὸ ὁποῖον παρεμορφώθη δι' ἀνυψώσεως (βλ. σχέδια).

Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κλιμακασταίου προβλέπονται: Καθαίρεσις τῆς ὑφισταμένης πλακοῦ καὶ τῆς νεωτέρας τοιχοποιίας, ἀνακατασκευὴ τοῦ τόξου καὶ τοῦ κυλινδρικοῦ θόλου συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον, διαμόρφωσις τοῦ ὑπερθευ δαπέδου εἰς στάθμην κατὰ 15 ἐκατ. χαμηλωτέραν τοῦ κατωφλίου τῆς εἰσόδου, συμπλήρωσις καὶ ἀνακατασκευὴ τῶν βαθμίδων, συμπλήρωσις καὶ ἀνακατασκευὴ τοῦ πρὸς τὰ ἔξω τοιχείου τῆς κλίμακος.

Θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἀνακεράμωσις τῆς στέγης, διὰ βυζαντινοῦ τύπου κεράμων καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ συστήματος ἀπορροῆς τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἔπεται ἡ συμπλήρωσις τῶν πλατῶν ὁλῶν τῶν ἀνοιγμάτων διὰ λίθου θυριαῶν, συμφώνως πρὸς τὰ σωζόμενα κατὰ χώραν ὑποδείγματα, ἢ διὰ ἐσωτερικῆς σιμεντοκονίας ἐνίσχυσις τῶν τόξων των καὶ ἡ κατάλληλος συμπλήρωσις τῶν τυμπάνων των. Εἰς ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ ὀρόφου προβλέπεται ἡ τοποθέτησις σιδηρῶν κυκλιδωμάτων.

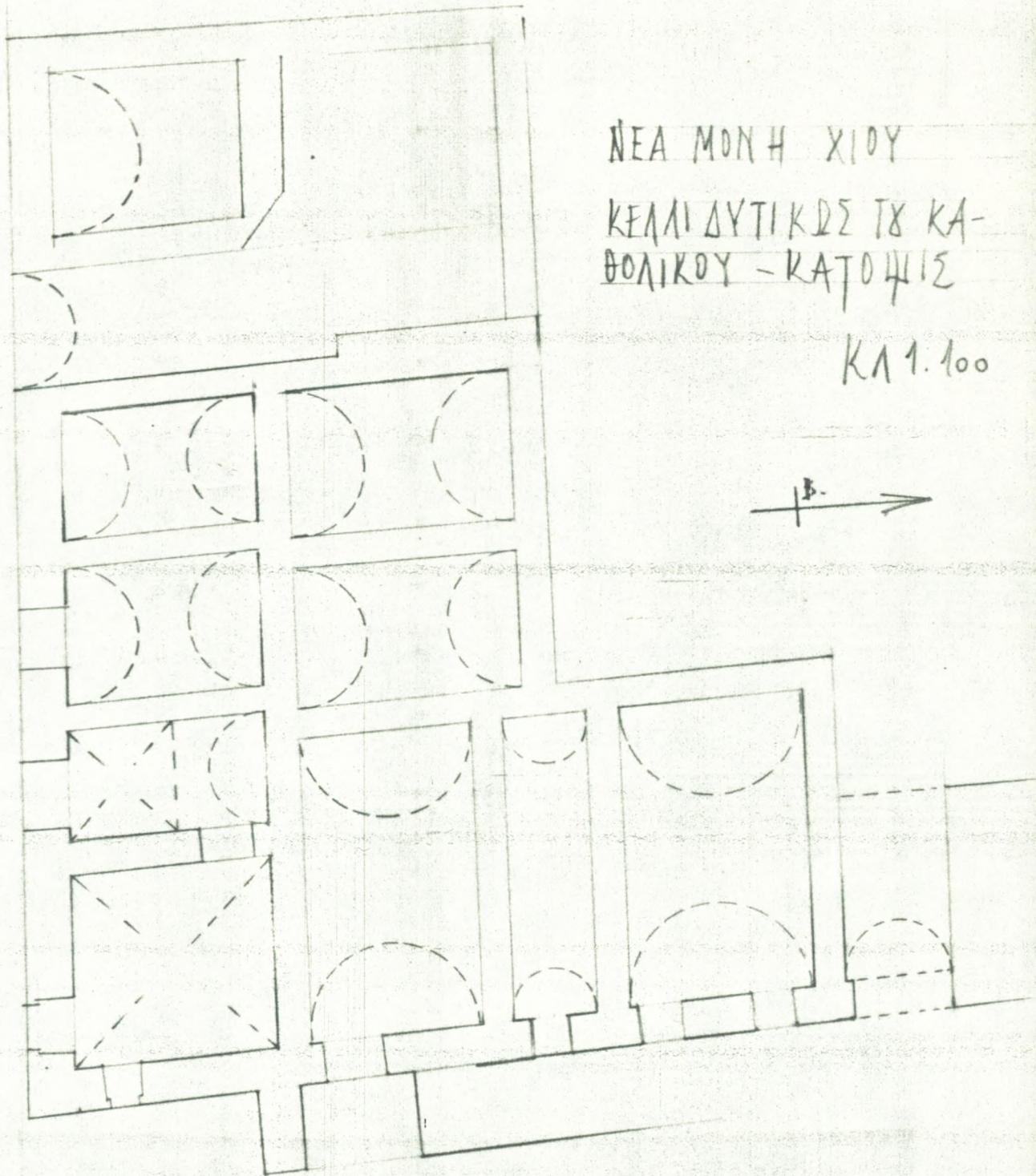
Ἐάν καί ἡ Νέα Μονή δέν τροφοδοτεῖται διά ρεύματος ὑπό τῆς ΔΕΗ, προτείνεται ἡ ἐγκατάστασις ἡλεκτρικοῦ δικτύου φωτισμοῦ εἰς τόν ὄροφον τοῦ κτηρίου.

Διὰ τήν διαμόρφωσιν τῶν αἰθουσῶν τοῦ ὀρόφου προβλέπονται ἀπλά ἐπιχρίσματα σιμεντοκονίας καί μαρμαροκονίας. Οἱ χρωματισμοί θά μελετηθοῦν κατὰ τήν ἐκθεσιν τῶν ἀντικειμένων. Τά δάπεδα προτείνεται νά γίνουιν ἐκ πλακῶν πηλίνων, τετραγώνου σχήματος, διαστάσεων 30 X 30 ἐκατοστῶν.

Εἰς τὰς θύρας προβλέπονται ξύλινα κουφώματα ὅμοια ὡς πρός τήν μορφήν μέ τὰ ὑφιστάμενα. Εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ὀρόφου προβλέπονται μόνον ὑαλοστάσια μέ ξύλινον σκελετόν, ἐσωτερικῶς δέ περσίδες διά τήν ἐλεγχομένην εἴσοδον τοῦ φωτός.

4. Ὁλοκλήρωσις τῆς μελέτης

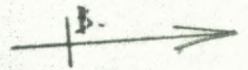
Προκειμένου νά ἐκτελεσθῇ τό ἔργον ἀπαιτεῖται συμπλήρωσις τῆς μελέτης ἀφ' ἑνός διά σχεδίων λεπτομερειῶν καί ἀφ' ἑτέρου διά στατικοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἐπικαλυπτοῦσης τό καλλίον πλακοῦ, θά ἐπακολουθήσῃ προμέτρησις καί προὑπολογισμός.

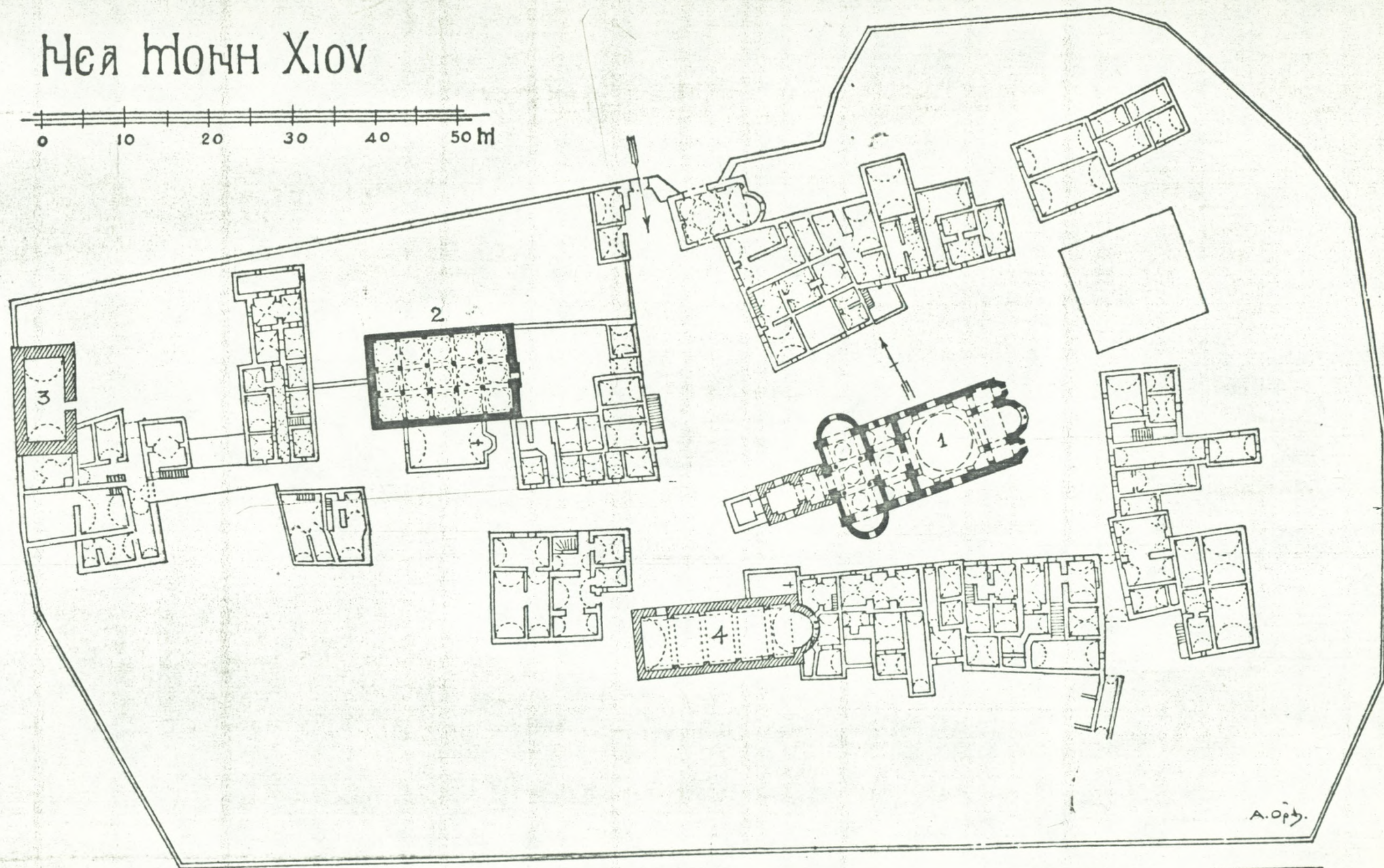
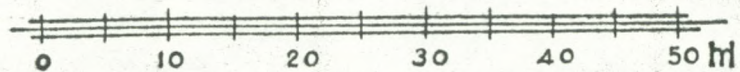
ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΧΙΟΥ

ΚΕΛΛΙ ΔΥΤΙΚΩΣ ΤΩ ΚΑ-
ΘΟΛΙΚΟΥ - ΚΑΤΟΨΙΣ

ΚΑ 1.100

Νέα Μονή Χίου

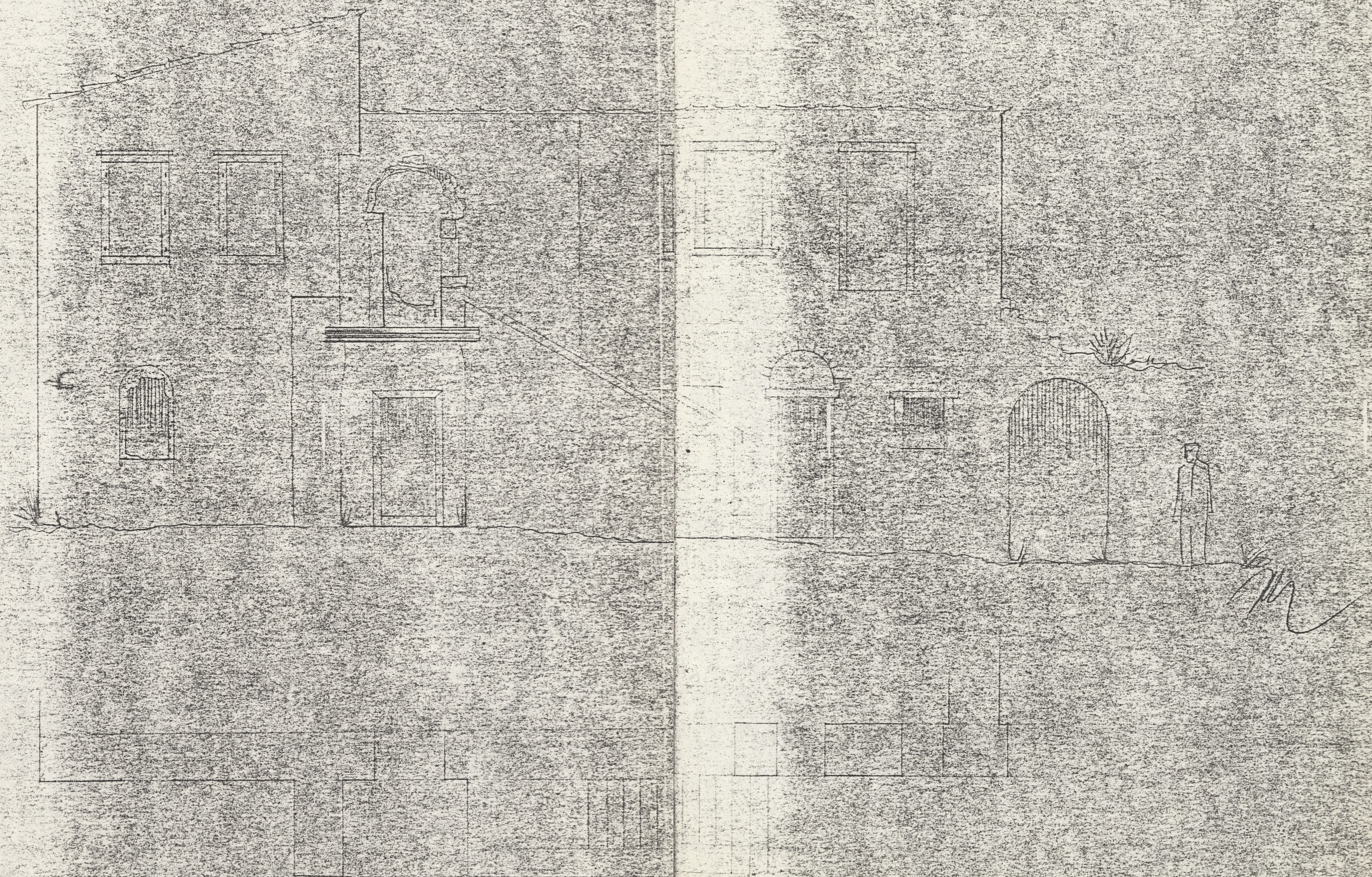
11e siècle

17e siècle

18e et 19e siècle

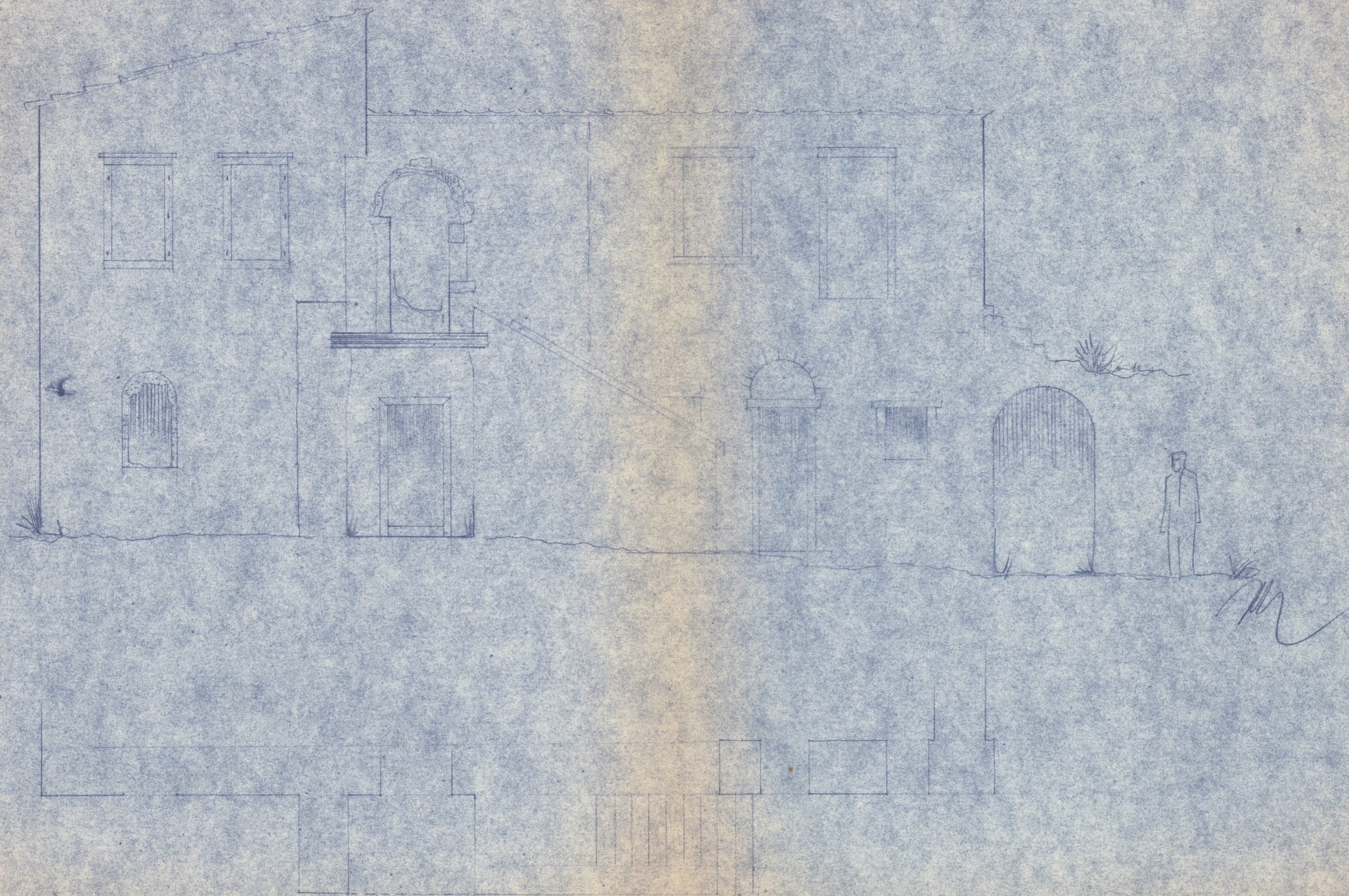
ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΧΙΟΥ - ΚΕΛΛΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΕΩΣ ΚΛΙΜΑ 1:50

ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΧΙΟΥ - ΚΕΛΛΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΕΩΣ ΚΛΙΜΑ 1:50

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΣΟΦΙΑΣ 10 ΑΘΗΝΑΙ 138

Αθήνα, 26.1.76

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤΟΚΟΛ. 34

Σελ. διελ. 41

Πρός τήν
Εφορείαν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων
Πολυγνώτου 2
Αθήνα

Υπ' ὄψιν: κ. Μ. Μιχαηλίδη

Κατόπιν καί τῆς τηλεφωνικῆς μας προσυνεννοήσεως, σᾶς ἀποστέλλομεν συνημμένως προμελέτη τοῦ καθηγητοῦ κ. Χ. Μπούρα περί "ἀποκαταστάσεως τοῦ διωρόφου κελλίου πρὸς Δυσμὰς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Νέας Μονῆς Χίου", προκειμένου νά εἰσαχθῇ αὕτη στό Ἀρχαιολογικό Συμβούλιο καί παρακαλοῦμεν διὰ τήν ἔγκρισίν της.

Παρακαλοῦμεν ἐπίσης νά ἔλθητε εἰς συνεννόησιν μέ τόν Σεβ. Μητροπολίτη Χίου διὰ νά δοθοῦν λύσεις εἰς τὰ ἑξῆς δύο προβλήματα:

1. 1. Μεταφορᾶς τοῦ μαρμαρίνου τέμπλου τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς εἰς ἄλλην θέσιν, προκειμένου νά γίνῃ ἀναστήλωσις τοῦ ἀρχικοῦ τέμπλου καί,

2. Διακοπῆς τῆς λειτουργίας τοῦ καθολικοῦ ἀπό τόν προσεχῆ Ἰούλιο προκειμένου νά ἀφαιρεθῇ τό σημερινό δάπεδο τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἐρευνηθοῦν τὰ λείψανα τοῦ ἀρχικοῦ (μαρμαρίνου) δαπέδου καί γίνῃ ἡ σχετική ἀποκατάστασις.

Μέ θερμές εὐχαριστίες

Ἡ Γραμματεὺς

Μάγδα Βελτσίστα

Συνημμένως: 8 φύλλα.